

SARS-CoV-2-besmetting in nertsenbedrijven - Noodzaak voor een proactieve en preventieve "One Health"-aanpak in België.

Document gevalideerd door de leden van de RAGCA op 03/11/2020

Context

Sinds het verschijnen van COVID-19 bij de mens en vervolgens de eerste gevallen van SARS-CoV-2-besmetting in foknertsenbedrijven in Nederland, is meer dan de helft van de nertsfokkerijsector in Nederland stopgezet als gevolg van sanitaire maatregelen op de bedrijven. Ondanks drastische hygiënische maatregelen worden er regelmatig nieuwe besmettingen vastgesteld. Dezelfde situatie doet zich ook voor in Denemarken, een groot nertsbont producerend land, en in de staten Utah, Wisconsin en Michigan in de Verenigde Staten. Eén bedrijf in Spanje werd ook positief bevonden.

De oorsprong van de besmettingen van nertsenbedrijven evenals de verschillende transmissieroutes (voedsel, voertuigen, huisdieren en verwilderde katten op boerderijen, gebruikte materialen en zelfs luchttransport) werden epidemiologisch onderzocht in Nederland (Oreshkova et al., 2020; ProMed-mail, 2020). Hoewel het onderzoek nog steeds aan de gang is, heeft dit nog geen sluitende resultaten opgeleverd. In Nederland zijn vijf verschillende introductieclusters geïdentificeerd (ProMed-mail, 2020). Al deze elementen suggereren dat de mens (geïnfecteerd met SARS-CoV-2) waarschijnlijk de belangrijkste en meest voorkomende bron is voor de insleep van het virus op deze bedrijven.

In de eerste 16 getroffen nertsenbedrijven in Nederland werden ten minste 66 werknemers en eigenaars (en 11 zwervkatten) besmet als gevolg van de viruscirculatie bij de nertsen. Uit deze waarnemingen blijkt dat na overdracht van SARS-CoV-2 van de mens op vatbare dieren (zoöanthroponose), deze infectie vervolgens kan worden overgedragen van één gevoelig dier op andere gevoelige dieren en uiteindelijk weer terug naar de mens (anthropozoönose).

Op basis van de aanbevelingen van de Risk Assessment Group-Covid-19 Animals (RAGCA) heeft België onlangs een monitoring van SARS-CoV-2 in nertsbedrijven opgezet en de resultaten ervan zijn momenteel negatief (FAVV, 2020). Dit betekent dat Belgische nertsenbedrijven op het ogenblik van de studie niet besmet zijn met SARS-CoV-2.

Afgezien van de specifieke situatie bij nertsen, wordt SARS-CoV-2-infectie door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) erkend als een humane pandemie en door de Wereldgezondheidsorganisatie voor dieren (OIE) als een opkomende ziekte. De ervaring met de bestrijding van SARS-CoV-2 versterkt het gevoel dat elke controlestrategie proactief en preventief moet zijn. OIE en WHO pleiten al jaren voor de integratie van het "One Health"-concept, met name bij het beheer van zoönosen. Volgens dit concept moet een nauwe samenwerking worden bereikt bij het uitwerken van beheersmaatregelen die afkomstig zijn van organisaties voor de volksgezondheid en dierengezondheid.

Aanbevelingen van de RAGCA

De RAGCA dringt aan op een proactief en preventief beheer van het zoönosegevaar van SARS-CoV-2. Tot op heden werden enkel mustelids (familie van fretten en nertsen) gevonden als risicodieren (advies 19-2020 van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het FAVV). De evolutie van de epidemiologie van de SARS-CoV-2-besmetting zou deze omstandigheden kunnen veranderen. Deze aanpak is momenteel van toepassing op nertsen, maar moet worden uitgebreid naar alle productiedieren, gezelschapdieren of wilde dieren waarvan bekend is dat ze gevoelig voor besmetting zijn. Op basis van deze overwegingen beveelt de RAGCA aan om gemeenschappelijke stappenplannen, die zowel de humane geneeskunde als de diergeneeskunde omvatten, op te stellen met betrekking tot de vroegtijdige opsporing van een nieuwe situatie en het beheer van bewezen gevallen van antropozoöse en/of zoönose in de context van een SARS-CoV-2-besmetting.

Aangezien preventie de beste strategie voor gezondheidsbeheer is, beveelt de RAGCA aan om in de nertsenbedrijven elke insleep van SARS-CoV-2 via de mens te vermijden. Volgens deze aanbeveling heeft het FAVV de nertsenhouders al bewust gemaakt van de preventie- en algemene bioveiligheidsmaatregelen. Om deze introductie te voorkomen, is het sterk aanbevolen dat het personeel gemakkelijk toegang heeft tot diagnostische testen (zowel sneltesten als meer conventionele testen). Dit zou het risico op menselijke besmetting verminderen en het zeer moeilijke beheer van problematische situaties, zoals deze waarmee de Nederlandse en Deense autoriteiten momenteel worden geconfronteerd, vermijden.

Naast deze praktische en actuele toepassing van het One Health-concept met betrekking tot SARS-CoV-2-besmetting bij nertsen, wil de RAGCA de autoriteiten bewust maken van de noodzaak om dit concept voor elke zoönose te integreren. Samenwerking, pro-activiteit en anticipatie zijn de drijvende krachten achter toekomstige strategieën om dergelijke ziekten met een zware economische en gezondheidsimpact te bestrijden. Er bestaan in België al veel bruggen tussen de humane geneeskunde en de diergeneeskunde. Nu is het tijd om deze mogelijkheden op operationeel niveau in het veld te concretiseren.

Voor de Risk Assessment Group-Covid-19 Animals (RAGCA),

Prof. Dr E. Thiry
Voorzitter

Referenties

AFSCA (2020). Communiqué de presse du 9 octobre 2020. L'AFSCA a mis en place une surveillance active du coronavirus (SARS-CoV-2) chez les visons : les élevages belges sont exempts de la maladie.

Oreshkova, N. et al. (2020). SARS-CoV-2 infection in farmed minks, the Netherlands, April and May 2020. Euro Surveill. 25(23):pii=2001005. <https://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2020.25.23.2001005>.

Park, M., Cook, A.R., Lim, J.T., Sun, Y., Dickens, B.L. (2020). A Systematic Review of COVID-19 Epidemiology Based on Current Evidence. J Clin Med. 9(4), 967. doi: 10.3390/jcm9040967.

ProMed-mail (2020). PRO/AH/EDR. COVID-19 update (445): animal, Netherlands, Denmark, mink, spread, epidemiology.

SciCom. (2020). Zoönotisch potentieel van SARS-CoV-2 (verwekker van Covid-19 bij de mens): risico van besmetting van mens op dier en van dier op mens (Update op datum van 09/07/2020 van de epidemiologische situatie voor wat betreft de dierengezondheid)" (dossier SciCom 2020/11).

http://www.afsca.be/wetenschappelijkcomite/adviezen/2020/_documents/Sneladvies19-2020_SciCom2020-11_SARS-CoV-2dieren_002.pdf